

Moses

Moses i kurven: 2. Mosebok 1–2

Gud kaller Moses: 2. Mosebok 3

Første påske: 2. Mosebok 1–12

Sivsjøunderet: 2. Mosebok 14–31

De ti bud: 2. Mosebok 19–20

Josva og Kaleb: 4. Mosebok 13–14

Tidslinjen er 53 gjenfortalte fortellinger fra Bibelen og viser rekkefølgen i Det gamle og Det nye testamentet. Alle fortellingene er oversatt til bokmål, nynorsk, lulesamisk og nordsamisk, og de har illustrasjoner og lydfiler som er åpent tilgjengelig.

Tidslinjen i skolen er en del av Bibelselskapets digitale læringsressurs med undervisningsopplegg tilpasset læreplanverket for grunnskolen. Opplegget har kompetansemål knyttet i hovedsak til fagene KRLE og norsk, men dekker også mål i andre fag der det er bemerket. Bibelfortellingene blir satt inn i en historisk kontekst og brukes som utgangspunkt for å belyse aktuelle temaer. Det er foreslått aktiviteter til hvert opplegg for hvert trinn som kan stimulere til samtale og refleksjon.

MÅLGRUPPE: 5.–7. trinn

TEMA: Muntlig fortelling: Moses

TILKNYTTETE KOMPETANSEMÅL I: KRLE, norsk

LÆRINGSUTBYTTE FOR ELEVENE:

Undervisningsopplegget gir elevene kjennskap til fortellingen om Moses fra Det gamle testamentet i Bibelen. Opplegget setter fortellingen inn i en historisk kontekst, med referanse til aktuell tematikk. Elevene øver seg i samarbeid og muntlige ferdigheter, som å kunne lytte til, fortelle om, presentere og samtale om faglige emner. Metodikken øver elevene i å fortelle selv og presentere arbeidet i en visning.

UTSTYR OG FORBEREDELSE:

- Del fortellingene i passe lengder tilpasset antall elever i klassen. Sett hvert utdrag på eget ark sammen med introduksjonen og bildet som hører til fortellingen (Vedlegg 1). Nummerer utdragene i rekkefølge. NB: I fortellingen om *De ti bud*, kan selve budene leses opp. La derfor utdraget inkludere fortelling før og etter budene slik at eleven har noe å øve inn for å fortelle selv.
- Print ut fortellerark som skal deles ut til elevene (Vedlegg 2).

UNDERVISNINGSFORLØP STEG FOR STEG:

1. Muntlig fortelling

I dette undervisningsopplegget instruerer lærer klassen gjennom et muntlig fortellerforløp som leder frem til en visning.

I muntlig fortelling skal ikke historien leses opp, men bearbeides og formes til elevenes egne fortellinger. Elevene får mulighet til å utforske og formidle teksten på sin egen måte.

Historien om Moses består her av syv fortellinger som deles opp til riktig antall elever i klassen.

2. Utdeling av fortelling

Del ut et utdrag fra fortellingene til hver elev. Elevene skal samles i grupper som har samme bilde.

Nå er elevene samlet i syv grupper, og hver gruppe har en fortelling sammen. Utdragene må være nummerert i rekkefølge.

3. Les eller lytt til fortellingene om Moses fra Tidslinjen

Hver gruppe leser eller lytter til deres fortelling sammen.

- 1) Moses i kurven: <https://bibel.no/tidslinjen/moses-kurv>
- 2) Gud kaller Moses: <https://bibel.no/tidslinjen/moses-busk>
- 3) Første påske: <https://bibel.no/tidslinjen/paaske>
- 4) Sivsjøunderet: <https://bibel.no/tidslinjen/moses-hav>
- 5) De ti bud: <https://bibel.no/tidslinjen/moses-stentavler>
- 6) Kobberslangen: <https://bibel.no/tidslinjen/kobberslangen>
- 7) Josva og Kaleb: <https://bibel.no/tidslinjen/speidere>

4. Vanskelige ord

Samtal i fellesskap om det er ord i teksten som kan være vanskelige å forstå. For eksempel: teglstein, støpe, sivkurv, gjete, vidstrakt, usyret, tørrskodd, pakt, hellig, kall, slaveri

5. Historisk plassering og inn i vår samtid

Utvandringen fra Egypt og vandringen i ørkenen, under ledelse av Moses, tidfestes til mellom 1250 og 1210 før Kristus. På denne tiden var det bronsealder i Norge. Bronsealderen regnes fra 1700–500 før Kristus.

Fortellingen om den første påsken og Israelsfolkets utgang fra Egypt er en av de viktigste fortellingene i jødisk historie. Flukten berørte millioner av mennesker: 600 000 mann pluss kvinner og barn (2 Mos 12,37). Fortsatt i dag feirer jødene utgangen av Egypt. Feiringen kalles påske, av ordet pesach som betyr «gå forbi». Dette fordi døden skulle passere de husene hvor karmene var smurt inn med lammets blod, slik vi hører i fortellingen *Første påske*.

Også i dag lever mennesker på flukt. Noen flykter fordi de frykter forfølgelse på grunn av rase, religion, nasjonalitet eller politisk overbevisning. Andre mennesker opplever å være på flukt fra en indre frykt eller angst.

Begrepet «ørkenvandring» brukes i dag for en prosess i livet som føles som lang og vanskelig.

6. Øv inn fortellingen

- Elevene leser sitt utdrag av fortellingen to ganger inni seg.
- Samtal i gruppen:
 - Hva handler historien om?
 - Hva heter de som er med?
 - Hva gjør de?
- Del ut fortellerarket: (Vedlegg 2) Elevene jobber sammen i gruppen, men har hver sitt ark.
 - Skriv tittel på fortellingen.
 - Skriv hvem som er med i fortellingen.
 - Velg tre viktige hendelser fra fortellingen, fra start til slutt, og skriv dem på arket i rekkefølge:
start – midten – slutt.
 - Finn ut hvor utdraget ditt er i fortellingen, på starten, midten eller slutt, og lag enkle tegninger av hva som skjer i din fortelling i ruten der den hører hjemme. Tegningene er kun ment som verktøy til eget bruk for å huske fortellingen, og den trenger ikke å ta lang tid å lage.
- To og to går sammen. Elevene skal ved hjelp av fortellerarket fortelle sin del av historien høyt til læringspartner.
- Elevene lukker øynene og skal se for seg sin del av fortellingen som en film i hodet fra start til slutt. Lærer kan lede elevene igjennom filmen. Her det fint å koble på flere sanser.
 - Hvordan starter filmen?
 - Hvordan ser omgivelsene ut? (Eks: tid på døgnet, ute eller inne, naturen, hus, rom og personer).
 - Hvilke lyder kan høres?
 - Hvilke lukter er der?
 - Hva skjer i filmen? (handlingen)
 - Hvordan slutter filmen?

En fortellers oppgave er å gi lytteren de indre bildene, slik fortelleren selv så for seg filmen av historien. Skal du fortelle om et hus, en vei eller en konge, så se for deg bildene av det du skal fortelle, slik at de som lytter også får bilder i hode når du forteller.

- Bestem hvordan du vil starte og slutte fortellingen. Fortell din del høyt for deg selv noen ganger.
- Hver gruppe går sammen og forteller hele fortellingen til hverandre.

7. Visning

Klassen sitter i ring gruppevis, i rekkefølge etter fortellingene. En og en elev forteller etter tur sitt utdrag fra fortellingen om Moses, fra nr. 1 til nr. 7.

Tips: Skap en ramme for visningen ved å spille musikk før fortellingen starter, mellom de syv fortellingene og til slutt.

Samtale etter visning:

- Var det noe spesielt elevene likte eller ikke likte ved fortellingene? Var det noe som var vanskelig å forstå?

8. Forslag til aktiviteter

- Kart: Slå opp kartet for utvandringen fra Egypt bakerst i Bibelen. La elevene studere kartet og finne stedene de har fortalt og hørt om i fortellingene. Søk på nettet hvor de ulike stedene lå.
- Se filmen *Prinsen av Egypt*
- I språkvelgeren oppe til høyre i *Tidslinjen* kan man velge mellom bokmål, nynorsk, nordsamisk og lulesamisk tekst. Sammenlign de ulike oversettelsene av fortellingen.
 - Forstår dere noen av ordene i oversettelsene som ikke er på deres talespråk?
 - Finner dere noen ord som ligner hverandre i alle oversettelsene?

KOMPETANSEMÅL:

KRLE

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- beskrive og presentere noen sentrale rituelle praksiser og etiske normer i kristendom
- utforske og sammenligne tekster og materielle uttrykk som kilder til kunnskap om kulturarv knyttet til kristendom og ulike religions- og livssynstradisjoner
- samtale om og formidle etiske ideer fra sentrale skikkelser i religiøse og livssynsbaserte tradisjoner
- bruke fagbegreper i arbeidet med religioner og livssyn

NORSK

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- presentere faglige emner muntlig med og uten digitale ressurser
- beskrive, fortelle, argumentere og reflektere i ulike muntlige og skriftlige sjangre og for ulike formål

- sammenligne talespråk i nærmiljøet med andre talespråkvarianter i Norge og med nabospråk

Undervisningsforløp av Hilde Stavnem Børud

Tidslinjen i skolen er en del av Bibelselskapets digitale læringsressurs med undervisningsopplegg tilpasset læreplanverket for grunnskolen: <https://bibel.no/bibelen-i-skolen>

Vedlegg 1

Tekst og bilder hentet fra: <https://bibel.no/tidslinjen>

Fortelling 1

Moses i kurven

I over 400 år var israelsfolket i Egypt. De ble holdt som slaver og led under harde kår. Likevel vokste folket i antall. Faraos kongen i Egypt, ble redd. Hva om israelsfolket snudde seg mot ham? Hva om de ble så mange at de kunne komme til å overta landet? Faraos løsning var brutal, men ett lite guttebarn ble spart.

Fortelling 2

Gud kaller Moses

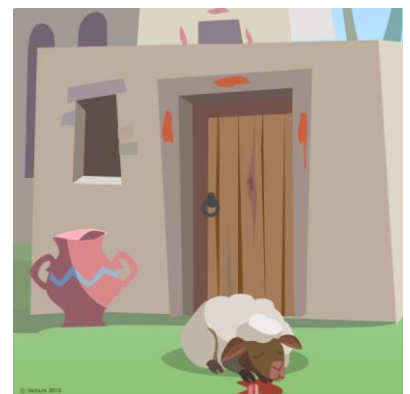
Moses var en israelitt, men han vokste opp hos faraos datter. Kanskje var han ikke den fødte leder? Men Gud hadde en plan med denne mannen. Det var han som skulle lede israelsfolket ut fra slaveriet i Egypt.

Fortelling 3

Første påske

I 400 år levde israelsfolket under harde kår som slaver i Egypt. Gud utpekte Moses til å lede folket ut fra fangenskapet. Moses selv hadde ikke troen på at verken folket eller faraos ville lytte til ham. Men Gud lovet å være med.

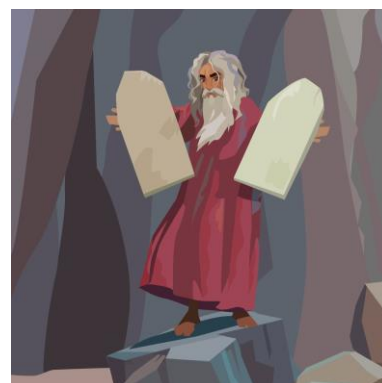
Fortelling 4 **Sivsjunderet**

Israelsfolket var endelig på vei til å bli et fritt folk etter 400 år i fangenskap. Etter de ti landeplagene befalte farao at Moses skulle ta med seg folket sitt og dra fra Egypt. Likevel fryktet israelsfolket at farao og egypterne skulle komme etter dem. Det var en velbegrunnet frykt som ble til virkelighet: Foran dem lå Rødehavet. Bak dem kom faraos hær.

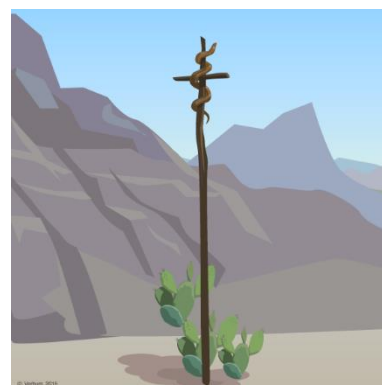
Fortelling 5 **De ti bud**

Da Gud hadde ført israelittene ut fra Egypt, ble israelittene et folk på vandring. De var et stort folk. Gud så at de trengte regler som viste dem hvordan de skulle leve, i forhold til Gud og til hverandre.

Fortelling 6 **Kobberslangen**

Israels folk hadde dratt ut fra Egypt, og de var ikke lenger slaver for farao. De var frie. De var på vei gjennom ørkenen, mot landet som Gud hadde lovet dem. Men de var ikke fornøyde. De klaget, og noen sa de ville tilbake til slaveriet i Egypt.

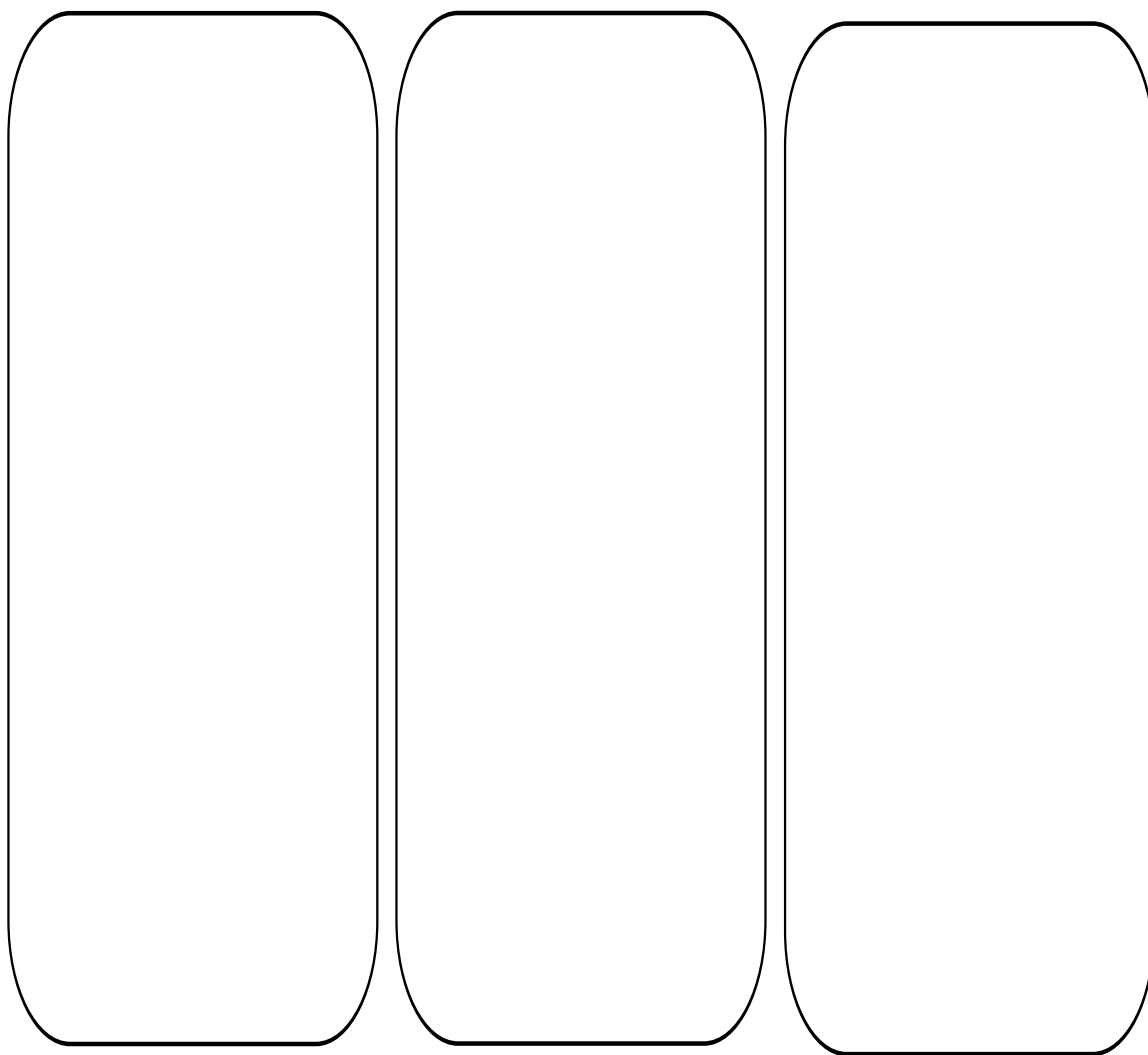

Fortelling 7 **Josva og Kaleb**

Israelittene hadde opplevd at Gud befri dem fra Egypt, og de hadde sett Gud gjøre store ting. Likevel tvilte de på Gud og lot bekymringene ta overhånd.

Vedlegg 2

HVA SKJER:

HVEM ER MED:

FORTELLING: